

Festlige nye perspektiver på Bachs Goldbergvariationer

Peter Navarro-Alonso fortolker det oprindelige cembaloværk med fløjter, saxofoner og slagtøjsinstrumenter uden at ændre så meget som en note.

ANMELDELSE

Lars Geerdes
lg@fla.de

København/Hørsholm. I 1741 offentliggjorde Johann Sebastian Bach sin »Aria mit verschiedenen Veränderungen vors Clavicimbal mit 2 Manualen«. I Bachs værkfortegnelse (BWV) har det fået nummer 988, men mest kendt er det under navnet »Goldbergvariationerne«.

Siden det overhovedet har været teknisk muligt, er dette omfattende værk blevet indspillet igen og igen og har også været genstand for en del nyfortolkninger og transskriptioner, hvor andre instrumenter blev brugt eller noderne ændret - eller sågar begge dele. Hjemmesiden www.a30a.com stiller en fortegnelse over pladeudgivelser til rådighed, og her kan man finde ikke færre end 610 forskellige indspilninger. For eksempel udkom den danske jazzpianist Carsten Dahl i 2014 med en optagelse, hvor der blev brugt et klaver med forvrænget strengelyd.

Allerede året forinden prøvede komponisten, saxofonisten og organisten Peter Navarro-Alonso kræfter med »Goldbergvariationerne« og arrangerede dem til trioen »Alpha«, der ud over ham består af Bolette Roed (fløjter) og David Hildebrandt (perkussion). Trioen indspillede værket i Hørsholm Kirke i 2015, men først nu er optagelsen som verdenspremiere udkommet på plade hos det danske selskab Dacapo.

Peter Navarro-Alonso, der er født i 1973 og uddannet i både Madrid og København, har også begået en formidabel nyfortolkning af Vivaldis »Fire Årstider«, der udkom i maj i år. »Goldbergvariationerne« i hans version er om muligt endnu mere spændende. Han har ikke ændret en eneste note i forhold til Bachs komposition, men blandingen af forskellige fløjter, saxofoner og slagtøjsinstrumenter giver selvsagt uendelig mange muligheder for at lege med lydbilleder og atmosfæriske stemninger. Og da Bach serverede hele

Trioen Alpha består af Peter Navarro-Alonso, Bolette Roed og David Hildebrandt (fra venstre). Foto: Caroline Bittencourt/Dacapo

30 variationer over den arie, der danner udgangsmaterialet, er der rigelig med plads til udfoldelserne. Bachs komposition er kendetegnet ved at være brygget sammen over nogle faste, matematiske strukturer, der udgør en symmetri, men dette faktum er mest interessant for dem, der nærmer sig det fra et musikvidenskabeligt udgangspunkt. For den almindelige musikers er det mere vigtigt, hvordan resultatet lyder og rører ved lytterens sjæl.

Og her kommer Peter Navarro-Alonso ind i billedet. »Alpha« spiller arien på en måde, som Bach nok selv ville have gjort det på orglet i Thomaskirken i Leipzig, hvis ikke han havde skrevet den til cembalo. Marimbaen står for baslinjen, mens saxofon og fløjte leverer melodien. Kirkerummets akustik gør, at lyden leder tankerne mod netop et orgel. De i alt 30 variationer byder på en stor palet af klangfarver, og Navarro-Alonso bygger sin re-komposition op således, at der hen ad vejen tilføjes

stadig flere instrumenter, så vi møder en slags sammenfattende højdepunkt i de sidste to variationer. Alligevel slutter festen ikke her: Helt i Bachs ånd gentages arien efter variation nr. 30, dog på en endnu mere enkel facon end den indledende. Et stille og roligt slutpunkt efter godt en times festlig gennemgang og med nye perspektiver på den geniale musik, som Bach skrev for 377 år siden.

RESUMEE

Eine neue Sichtweise auf die Goldberg-Variationen von Johann Sebastian Bach vermittelt der Komponist Peter Navarro-Alonso (geb. 1973). Ohne eine Note des Originals zu verändern, hat er das Werk für Saxofone, Flöten und Schlaginstrumente neu arrangiert. Die Aufnahme des dänischen Ensembles Alpha, dem Navarro-Alonso selbst angehört, ist ungeheuer spannend und variantenreich und garantiert somit ein herausragendes Musikerlebnis.

J.S. Bach: Goldberg Variations, recomposed by Peter Navarro-Alonso, indspillet af ensemblet Alpha. Dacapo 8.226210. 65 minutter.

Andens nye animationsfilm hyldet for grov humor

Over strengen og gennemført på samme tid, lyder anmeldernes dom over »Ternet Ninja«.

FILM

Ritzau

København. Anders Matthesens seneste animationsfilm »Ternet Ninja« skubber grænserne for, hvor grove og sjove jokes man kan slippe afsted med.

Det mener anmeldere fra Jyllands-Posten, Kristeligt Dagblad og Soundvenue.

Hovedpersonen i »Ternet Ninja«, Aske, bor med sin mor, der er healer, en ulidelig papbror og en ukærlig stedfar i Albertslund. Han er forelsket i Jessica fra 8. og bliver mobbet af Glenn fra specialklassen.

Da hans onkel Stewart til en fødselsdag forærer Aske en ternet ninjadukke fra Thailand, ændrer alt sig.

Det er 14 år siden, at animationsfilmen »Terkel i knibe« havde premiere. Nu er Anders Matthesen klar med »Ternet Ninja«, der er en opfølger til filmen. Foto: Thomas Sjørup, Ritzau Scanpix

Ninjaen er nemlig besat af en ånd.

Filmen er »et helstøbt mesterværk«, mener Jyllands-Posten, hvis anmelder kalder filmen »filterløs og grænsesøgende«.

- Det er balancen mellem det renhøjtede og det grovkornede, der gør »Ternet Ninja« til en vinder, skriver avisen.

Og netop de grove jokes og »sagde han lige det?«-øjeblikke har fået de tre anmelderes opmærksomhed.

Soundvenue skriver, at tonen i filmen og de mange jokes er »under bæltstedet«. Men fordi »Ternet Ninja« samtidig leverer en meningsfuld, velfortalt historie om retfærdighed, så giver det mening.

Det er Kristeligt Dagblads anmelder enig i.

- Når alle overvåger hvert et ord,

hver en ytring, for at spotte, om der lurer en krænkelse, en devaluering af køn, klasse eller etnicitet i et værk, er det befriende, at Matthesen med »Ternet Ninja« råber alt det forbudte ud, skriver Kristeligt Dagblad.

Avisens anmelder mener, at filmen »er så sjov, at den burde gøre lykke verden over«. Men erkender samtidig, at der er tale om ægte dansk humor, som nok ikke vil give anledning til lige så mange højlydte grin i udlandet.

Jyllands-Posten og Soundvenue giver begge filmen fem ud af seks stjerner, mens Kristeligt Dagblad honorerede den med fire stjerner.

NEUJAHRSKONZERT

ZDF überträgt live aus Wien

Mainz. Das ZDF überträgt das Neujahrskonzert der Wiener Philharmoniker live aus dem Goldenen Saal des Wiener Musikvereins. Zum Jahresauftakt spielen die Philharmoniker am Dienstag, 1. Januar, ab 11.15 Uhr ein breites Programm aus dem Repertoire der Strauß-Dynastie, wie der Sender in Mainz mitteilte. Erstmals steht Christian Thielemann, Chefdirigent der Sächsischen Staatskapelle und künstlerischer Leiter der Osterfestspiele Salzburg, bei dem Klassikereignis am Dirigentenpult, das in mehr als 90 Länder übertragen wird.

Schon am Sonntag (30. Dezember, 22.10 Uhr) zeigt das ZDF »Die Fledermaus« aus der Dresdner Semperoper. Bei der Aufführung von Johann Strauß' komischer Operette ist Startenor Jonas Kaufmann erstmals als Gabriel von Eisenstein zu hören. Am Pult der Staatskapelle Dresden steht Franz Welser-Möst. Präsentiert wird die »Fledermaus« von Schauspielern Sky du Mont und Kabarettistin Christine Schütze. *dpa*

SATIREPREIS

»Göttinger Elch« geht an Haderer

Göttingen. Der Satirepreis »Göttinger Elch« geht im kommenden Jahr an den österreichischen Karikaturisten Gerhard Haderer. Das hat die Stadt Göttingen mitgeteilt. »Er ist einer der ganz Großen der satirischen Kunst«, hieß es. »Mit seinen fotorealistischen Cartoons hält er der Gesellschaft einen Spiegel vor, entlarvt Missstände und Übeltäter und schafft aus ernstem Zorn hohe komische Kunst.« Haderer sei seit mehr als 30 Jahren der Chronist unserer Geschichte mit all ihren Widersprüchen und Skandalen.

Der »Göttinger Elch« wird für ein satirisches Lebenswerk vergeben. Der Preisträger erhält 3333 Euro, eine silberne Elchbroche und die Ausrichtung einer Ausstellung. Die Schau mit rund 140 Arbeiten des 67-jährigen Gerhard Haderer wird am 2. Februar im Alten Rathaus Göttingen eröffnet. Die Preisverleihung ist für den 3. Februar im Deutschen Theater Göttingen geplant. *dpa*

BR-FERNSEHEN

Literatur-Sendung mit Gottschalk

München. Thomas Gottschalk (68) bekommt eine Literatursendung im Fernsehen des Bayerischen Rundfunks. Er soll viermal im Jahr mit Gästen über deren Neuerscheinungen und andere Kulturthemen sprechen. »Es geht um einen neuen Zugang zum Thema Literatur und darum, Bücher einem breiteren Publikumskreis zu erschließen«, sagte der Intendant des Bayerischen Rundfunks (BR), Ulrich Wilhelm, in einem Interview der Deutschen Presse-Agentur in München. Los gehen soll es im Frühjahr. *dpa*